

ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា
ជាតិ សាសនា ព្រះមហាក្សត្រ

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ

**ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍
វិស័យកសិកម្ម ២០០៩-២០១៣**

រៀបចំដោយ: ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ
ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០១១

អារម្ភកថា

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ក្រោមការដឹកនាំប្រកបដោយគតិបណ្ឌិត និងម៉ឺងម៉ាត់បំផុតរបស់សម្តេចអគ្គមហាសេនាបតីតេជោ **ហ៊ុន សែន** នាយករដ្ឋមន្ត្រីនៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា បានខិតខំប្រឹងប្រែងយ៉ាងខ្លាំងក្លាដើម្បីជំរុញការអនុវត្ត «**យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី២**» និងបានដឹកនាំប្រទេសជាតិឱ្យឆ្លងផុតពីដំណាក់កាលលំបាក ដែលបណ្តាលមកពីផលប៉ះពាល់នៃវិបត្តិហិរញ្ញវត្ថុអន្តរជាតិនាពេលកន្លងមក។ ក្នុងបរិបទនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានចាត់ទុកវិស័យកសិកម្ម ជាវិស័យអាទិភាពនៅគ្រប់កាលៈទេសៈ ដោយបានកំណត់យ៉ាងច្បាស់ថា ការលើកកម្ពស់ផលិតភាព និងពិពិធកម្មកសិកម្ម ការកែទម្រង់ដីធ្លីនិងបោសសំអាតមីន ការកែទម្រង់វិស័យជលផល និងការកែទម្រង់វិស័យព្រៃឈើ គឺជាមុខប្រញូញស្នូលដ៏សំខាន់ដើម្បីចូលរួមជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច និងការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្ររបស់ប្រជាជនកម្ពុជា។ ជាមួយនេះយើងក៏ទទួលស្គាល់ដែរថា ប្រព័ន្ធកសិកម្មនៅកម្ពុជាច្រើនជាកសិកម្មផ្គត់ផ្គង់ក្នុងក្រុមគ្រួសារខ្លួនឯង និងពឹងផ្អែកទៅលើទឹកភ្លៀង ដោយតែងតែទទួលនូវផលប៉ះពាល់ពីបាតុភូតអវិជ្ជមាន នៃបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុស្ទើរតែរាល់ឆ្នាំ ជាហេតុធ្វើឱ្យផលិតកម្មកសិកម្មមានការប្រែប្រួលផងដែរ។

ក្នុងន័យនេះ ដើម្បីសម្រេចបាននូវចក្ខុវិស័យនៃការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានកំណត់យុទ្ធសាស្ត្រសំខាន់ចំនួន៣គឺ៖ **ការបង្កើនផលិតភាព ការធ្វើពិពិធការូបនីយកម្មកសិកម្ម និងពាណិជ្ជបនីយកម្មកសិកម្ម** ដោយជំរុញការអនុវត្តនូវវិធានការចាំបាច់មួយចំនួនរួមមាន៖ ការកសាងនិងកែលម្អហេដ្ឋារចនាសម្ព័ន្ធដែលបម្រើដល់ផលិតកម្មកសិកម្ម ដូចជា ផ្លូវថ្នល់ ប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ថាមពលអគ្គិសនី បច្ចេកវិទ្យាទូរគមនាគមន៍និងព័ត៌មាន ការផ្តល់សេវាបច្ចេកទេសកសិកម្ម ការគ្រប់គ្រងដីកសិកម្ម ការផ្តល់ឥណទានជនបទដល់កសិករ ការស្វែងរកទីផ្សារលក់ផលិតផលកសិកម្ម ការពង្រឹងសហគមន៍កសិកម្ម ការកសាងនិងពង្រឹងសមត្ថភាពស្ថាប័ន ដើម្បីជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មជាដើម។

យ៉ាងណាមិញ ដើម្បីអនុវត្តនិងសម្រេចបាននូវទិសដៅគោលនយោបាយ ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលបានកំណត់នេះ ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ បានរៀបចំកសាងនិងអនុវត្តនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម២០០៦-២០១០ និងជាបន្តបានកសាងនូវផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម២០០៩-២០១៣ ដែលត្រូវបានចាត់ទុកជាការផែនការយុទ្ធសាស្ត្រដ៏សំខាន់មួយ ក្នុងការកំណត់និងតម្រង់ទិសដៅសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្មរយៈពេលមធ្យម។ ឯកសារនេះត្រូវបានកំណត់ និងពិនិត្យមើលនូវផ្នែកអាទិភាពសំខាន់ៗនៃកិច្ចអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ដែលនឹងបង្ហាញច្បាស់លាស់នូវទិសដៅ គោលបំណង លទ្ធផលសម្រេចបានក្នុងឆ្នាំ លទ្ធផលចុងក្រោយ សូចនាករសំខាន់ៗ និងសកម្មភាពនានាដែលគ្រោងអនុវត្តក្នុងរយៈពេល៥ឆ្នាំ២០០៩-២០១៣។

ជាការពិត ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម២០០៩-២០១៣នេះ គឺត្រូវបានរៀបចំ ឡើងស្របតាមទិសដៅ និងគោលនយោបាយរបស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដូចដែលមានចែងក្នុង យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី២ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម២០០៩- ២០១៣ ដែលនឹងអាចចូលរួមចំណែកធ្វើឱ្យសម្រេចបាន នូវទិសដៅគោលនយោបាយអភិវឌ្ឍន៍ សេដ្ឋកិច្ច ហើយស្របនឹងក្របខ័ណ្ឌនៃការអភិវឌ្ឍជាតិក្នុងអាណត្តិទីបួន របស់រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។

បន្ថែមលើនេះទៀត ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម២០០៩-២០១៣ ដែលបាន រៀបចំមកនេះ ក៏មានលក្ខណៈសង្គតិភាពផងដែរទៅនឹងឯកសារគោលនយោបាយស្តីពី **«ការជំរុញ ផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករ»** ដែលត្រូវបានប្រកាសដាក់ឱ្យអនុវត្តកាលពីថ្ងៃទី១៧ ខែសីហា ឆ្នាំ២០១០ ដោយប្រមុខរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងឯកសារពាក់ព័ន្ធផ្សេងទៀត ពិសេស **«យុទ្ធសាស្ត្រ កសិកម្មនិងទឹក»** ។

ម្យ៉ាងទៀតដោយសារកម្ពុជាមានសក្តានុពលខ្លាំងក្នុងការផលិតស្រូវ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានកំណត់ចក្ខុវិស័យវែងឆ្ងាយ ដូចមានចែងច្បាស់ក្នុងឯកសារគោលនយោបាយស្តីពី **«ការជំរុញ ផលិតកម្មស្រូវ និងការនាំចេញអង្ករ»** គឺសំដៅប្រែក្លាយកម្ពុជាឱ្យទៅជាប្រទេសនាំចេញអង្ករមួយ ដ៏សំខាន់ក្នុងតំបន់នាពេលខាងមុខ។ ក្នុងន័យនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានកំណត់យកឆ្នាំ២០១៥ ជាឆ្នាំគោលដៅ ដើម្បីសម្រេចធ្វើយ៉ាងណាឱ្យអតិរេកស្រូវមានជាង៤លានតោន ហើយដែលអាច កែច្នៃជាអង្ករនាំចេញជាផ្លូវការយ៉ាងតិចជាង១លានតោន និងធ្វើយ៉ាងណាឱ្យអង្ករកម្ពុជាត្រូវបានគេ ទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ។

ដើម្បីសម្រេចបាននូវទិសដៅគោលនយោបាយទាំងអស់ខាងលើ កិច្ចការជាច្រើននឹងត្រូវ អនុវត្ត និងត្រូវសម្រេចឱ្យបាននាពេលខាងមុខ។ គ្រប់អង្គភាពជំនាញពាក់ព័ន្ធក្នុងអនុវិស័យនីមួយៗ ដែលស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ត្រូវតែខិតខំអនុវត្ត ឱ្យបានសកម្មនិងខ្លាំងក្លានូវបណ្តាសកម្មភាពទាំងឡាយ ដូចមានចែងនៅក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ អភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម២០០៩-២០១៣នេះ។

ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ប្តេជ្ញាយ៉ាងមុតមាំក្នុងការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ អភិវឌ្ឍន៍ជាតិ នៅក្នុងមធ្យោបាយដ៏ប្រសើរបំផុតមួយ ដើម្បីប្រែក្លាយផែនការសកម្មភាពដែលមាន ចែងក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ឱ្យទៅជាការអនុវត្តជាក់ស្តែងតាមរយៈការខិតខំ បង្កើនធនធានក្នុងស្រុក និងកៀងគរធនធានពីបណ្តាដៃគូអភិវឌ្ឍន៍នានា ក៏ដូចជាការធ្វើសមាហរណ- កម្មឱ្យអង្គពាក់ព័ន្ធសំខាន់ៗទាំងអស់ ចូលរួមអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រនេះ ឱ្យសម្រេចបាននូវ សមិទ្ធផលប្រកបដោយគុណភាព និងមានប្រសិទ្ធភាពខ្ពស់ ។

ក្នុងនាមក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ ខ្ញុំសូមអំពាវនាវដល់គ្រប់ក្រសួង ស្ថាប័ន អាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចពាក់ព័ន្ធគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ចូលរួមនិងសហការអនុវត្តសកម្មភាពការងារ ពិសេស សហគមន៍អន្តរជាតិ បន្តផ្តល់ជំនួយទាំងបច្ចេកទេសនិងហិរញ្ញវត្ថុ ចូលរួមចំណែកក្នុងដំណើរការ

អនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម២០០៩-២០១៣នេះ ឱ្យទទួលបានលទ្ធផលផ្នែក
ជាវិជ្ជមាន និងប្រកបដោយភាពស័ក្តិសិទ្ធិនាពេលខាងមុខ ពិសេសនិរន្តរភាពនៃកសិកម្មខ្នាតតូចដែល
មានប្រជាជនជំរុំច្រើនលើសលុបរស់នៅតំបន់ជនបទ និងការតម្រង់ទិសឆ្ពោះទៅរកពាណិជ្ជប្រតិបត្តិកម្ម
កសិកម្ម។

ខ្ញុំក៏សូមថ្លែងអំណរគុណយ៉ាងស្មោះស្ម័គ្រ ដល់ថ្នាក់ដឹកនាំក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និង
នេសាទ និងមន្ត្រីរាជការគ្រប់ជាន់ថ្នាក់ ដែលបានចូលរួមក្នុងដំណើរការសាងសង់ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ
អភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម២០០៩-២០១៣នេះ និងប្តេជ្ញាចូលរួមយ៉ាងសកម្មនៅក្នុងដំណើរការអនុវត្ត
ដើម្បីសម្រេចបានគោលដៅកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ និងអភិវឌ្ឍន៍ប្រទេសកម្ពុជានាពេលអនាគត។

រាជធានីភ្នំពេញ, ថ្ងៃទី ខែ ឆ្នាំ ២០១..
រដ្ឋមន្ត្រី

មាតិកា

អនុកថា

ទំព័រ

ផ្នែកទី ១

សមិទ្ធផល និងបញ្ហាប្រឈមចម្បងៗ ក្នុងការអនុវត្ត ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម (២០០៦-២០១០)

I-	សេចក្តីផ្តើម	៦
II-	សមិទ្ធផលសម្រេចបាននិងបញ្ហាប្រឈមចម្បងៗក្នុងការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ អភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម (២០០៦-២០១០)	៧
ក-	ស្ថានភាពទូទៅ	៧
ខ-	សមិទ្ធផល និងការរីកចម្រើននៃវិស័យកសិកម្មតាមផ្នែក.....	៩
១-	ការធ្វើឱ្យប្រសើរឡើងផលិតភាព និងពិពិធកម្មកសិកម្ម	៩
២-	ផលិតកម្មដំណាំកៅស៊ូ	១២
៣-	ផលិតកម្មសត្វនិងបសុព្យាបាល	១៣
៤-	អាជីវកម្មនេសាទ និងកំណែទម្រង់ផលផល	១៥
៥-	រុក្ខកម្ម និងកំណែទម្រង់ព្រៃឈើ.....	១៧
៦-	សេវាកម្មគាំទ្រ	២០
គ-	ការវាយតម្លៃ និងសន្និដ្ឋាន	២១
១-	ភាពខ្លាំង បញ្ហាប្រឈម និងឧបសគ្គ	២១
២-	ការវាយតម្លៃ និងសន្និដ្ឋាន	២៤

ផ្នែកទី ២

ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម ២០០៩-២០១៣

III-	ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម២០០៩-២០១៣	២៦
ក-	សាវតារ.....	២៦
ខ-	ចក្ខុវិស័យរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	២៧
គ-	បេសកកម្មរបស់ក្រសួងកសិកម្ម រុក្ខាប្រមាញ់ និងនេសាទ	២៧
ឃ-	ទិសដៅគោលនយោបាយរបស់ក្រសួងកសិកម្ម	២៧
ង-	អភិក្រមដើម្បីសម្រេចបានទិសដៅគោលនយោបាយ	២៩
ច-	កម្មវិធីលម្អិតតាមវិស័យ និងអនុវិស័យ	៣៣
ឆ-	សកម្មភាពអាទិភាពរបស់ក្រសួង (២០០៩-២០១៣)	៣៨

ជ-	ផែនការថវិកាសំរាប់ដំណើរការអនុវត្ត	៧០
ឈ-	ការពិនិត្យតាមដាន និងវាយតម្លៃ	៧១
ញ-	សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	៧១

IV- ឧបសម្ព័ន្ធ

ឧបសម្ព័ន្ធ: ១ តារាងសូចនាករសំខាន់ៗ ក្នុងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យ
កសិកម្ម (២០០៩-២០១៣)

ឧបសម្ព័ន្ធ: ២ តារាងម៉ាទ្រិចនៃសកម្មភាពសម្រាប់អនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រ
អភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម (២០០៩-២០១៣)

ផ្នែកទី ១

សមិទ្ធផល និងបញ្ហាប្រឈមចម្បងៗ

ក្នុងការអនុវត្តផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍វិស័យកសិកម្ម (២០០៦-២០១០)

I- សេចក្តីផ្តើម

ប្រទេសកម្ពុជាគឺជាប្រទេសដែលមានខ្សែនសេដ្ឋកិច្ចជាតិពឹងផ្អែកមួយភាគធំលើវិស័យកសិកម្ម និងមានប្រជាពលរដ្ឋប្រមាណជាង៨០ភាគរយរស់នៅជនបទ ដែលក្នុងនោះភាគច្រើនលើសលុបរស់នៅទីជនបទ និងប្រកបរបរកសិកម្មសម្រាប់ចិញ្ចឹមជីវិត។ ក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃដំណើរការវិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចសង្គមបែបនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបាននិងកំពុងចាត់ទុកវិស័យកសិកម្ម គឺជាវិស័យដែលមានអាទិភាពខ្ពស់នៅក្នុងរបៀបវារៈនៃការអភិវឌ្ឍប្រទេស។

រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានយកចិត្តទុកដាក់ខ្ពស់ដាក់ ចេញនូវការអនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវយុទ្ធសាស្ត្រជាតិ៖ ដើម្បីរៀបចំកសាងផែនការអភិវឌ្ឍន៍ ដោយផ្ដោតលើការជំរុញការអភិវឌ្ឍកសិកម្មនិងជនបទ រួមមាន៖ ផែនការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចនិងសង្គមលើកទី១និងទី២ (១៩៩៦-២០០០ និង២០០១-២០០៥) យុទ្ធសាស្ត្រជាតិកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ២០០៣-២០០៥ គោលដៅអភិវឌ្ឍន៍សហស្សវត្សរ៍កម្ពុជា យុទ្ធសាស្ត្រចតុកោណដំណាក់កាលទី១និងទី២ ផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ ២០០៦-២០១០ និងផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិបច្ចុប្បន្នកម្ម២០០៩-២០១៣។

រហូតមកទល់ពេលនេះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាបានសម្រេចនូវគោលដៅកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រគួរជាទីពេញចិត្ត តាមរយៈការជំរុញកំណើនសេដ្ឋកិច្ច ពិសេសការជំរុញការអភិវឌ្ឍវិស័យកសិកម្ម ដោយផ្អែកលើការបង្កើនផលិតភាពកសិកម្ម ធានាបាននូវសន្តិសុខស្បៀងសម្រាប់ប្រជាពលរដ្ឋទូទៅ បង្កើតការងារ បង្កើនប្រាក់ចំណូលដល់គ្រួសារ និងការនាំចេញផលិតផលកសិកម្ម ទៅកាន់ទីផ្សារតំបន់ និងអន្តរជាតិ។

ការរីកចម្រើននៃវិស័យកសិកម្មគឺជាកត្តាគន្លឹះសម្រាប់ការកាត់បន្ថយភាពក្រីក្រ ដែលវិស័យនេះបានចូលរួមចំណែកយ៉ាងច្រើនក្នុងកំណើនផលិតផលសរុបក្នុងស្រុក (GDP) និងស្ថេរភាពម៉ាក្រូសេដ្ឋកិច្ច។ បច្ចុប្បន្ននេះ វិស័យកសិកម្មបានទ្រទ្រង់ដល់ការអភិវឌ្ឍជាតិ និងបានធ្វើឱ្យមានស្ថេរភាពដោយសារការរីកចម្រើននូវប្រព័ន្ធធារាសាស្ត្រ ការចាប់យកនូវបច្ចេកវិជ្ជាកសិកម្ម ការខិតខំប្រឹងប្រែងនានា ពិសេសសកម្មភាពស្រាវជ្រាវកសិកម្មដើម្បីបន្តទៅនឹងបម្រែបម្រួលអាកាសធាតុ។ ទន្ទឹមនោះ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាក៏បានខិតខំធ្វើកិច្ចការយ៉ាងច្រើន សំដៅពង្រឹងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការជិតស្និទ្ធជាមួយដៃគូអភិវឌ្ឍន៍ដើម្បីរៀបចំវិភាគនិងធនធានពីខាងក្រៅ សម្រាប់ជំរុញការលើកកម្ពស់បង្កើនផលិតភាពកសិកម្ម ធានាឱ្យបាននូវបរិមាណស្បៀងសម្រាប់សន្តិសុខស្បៀងក្នុងប្រទេស និងសំដៅធានាការផ្គត់ផ្គង់ផលិតផលកសិកម្មលើទីផ្សារក្នុងនិងក្រៅប្រទេសផងដែរ។